

ภาษามอแกน

อรุณรัตน์ สรวเพ็ชร และคณะ

บ้านุ้ย หาดูทะเล อยู่บ้านเลขที่ ๒๗ ม.๕ บ้านแหลมหลา ตำบลไชย ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต

- เลี้ยก = หอย
- เพี้ย = ศักดิ์สิทธิ์
- อ้าเอน = กินน้ำ
- ไม้ปะโต๊ะ = ไม้แกะหอย
- ไอگان = ปลา
- ตาม = ปู
- โอเอน = น้ำ
- ย้าจอน = กินข้าว

- แแปด = มีด
- บาไต = เขียง
- บอชปะไป = ทำแกง
- กอลัดดาว่า = ไช้ชน
- มะแก๊ตระกะ = ปวดท้อง
- บะพากัน = รากไม้ สมุนไพร
- แแปด = ดาบ
- พูไผ = ปืน
- ปู้กั๊ด = อวน
- มะนุยก้อต่าน = หมูป่า
- นูตุง = คาง
- กายะ = ขาง
- กระชุนาชะ = ลิงหางยาว
- กั๊ดลิ่ง = ริน
- หลอชะ = กวาง
- บี้จอง = กระจิง
- กายะ = จระเข้
- ซาไหวมาไหง = นอนกัน ๓ คืน
- ออหมากณะ = บ้านของคนอื่น
- ออหมากใหญ่ = บ้านของตนเอง
- ออหมากปุ่น = บ้านที่เป็นปูน
- ออนจอน = หิว
- บอชปะไปตาหลก = แกงผัก
- ลูนุกตาหลก = ต้มผัก
- นาชูป = น้ำพริก
- อีปลี่ = พริก
- บอชปะไปเลี้ยก = แกงหอย
- ไอگان = ปลา
- ชะดาก = ชีพริก
- ดิเทต = น้ำเตา
- ละบ้อง = หน่อไม้
- บัดเตยสะแบ้น = หินฟ้าม่า
- แอทยาน = บันได
- ดอก = นิ่ง

- แอแกน = ทะเล
- กะยง = จาก
- ป้าย = ฝาบ้าน
- แปะเต่า = ประตู
- ลาโต๊ะ = ชูดหอย
- เกามูเอี้ยก = ตกปลา
- ชาวภูักัด = เชือก

ในรอาชีรา มะแซ บันทึกเมื่อ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๙

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

เจริญพร วารี อายุ ๓๕ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๔๔/๑ ม.๕ บ้านแหลมหลา ทำจัดไร่ไชย ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต

แก้ดำไล้ = ไปไหน

อุเอน = น้ำ

เอนอุเอน = อาบน้ำ

เบออก = เมฆ

ไอซ์ = หมา

เอกาน = ปลา

กอด่าง = กุ้ง

กอดำม = ปู

กะบาง = เรือ

บีไหน = ผู้หญิง

กะไหน = ผู้ชาย

กาแนก = หมอ

กาแนกจอน = หมอหุงข้าว

มานก = ไก่
 บานูย = หมู
 ออมาก = บาน
 ในเงาะ = เห็น
 ครัวเบย = ครอบครัวเขา
 ครัวใจ = ครอบครัวเรา
 ใจ = เรา
 มาไตกะ = ตายแล้ว
 กะบางลัจจิง = เรือที่จะลอย
 หมี่คุม = ชาม
 ยูหอย = ช้อน
 บูหลา = ข้าว
 ดอดจอน = หุงข้าว
 เอ็นแก้น = น้ำเค็ม
 ปะ = พ่อ
 มะ = แม่
 อากะ = พี่
 อูฮอย = น้อง
 แจ = ตา
 แยะ = ยาย
 อาตะ = ใหญ่
 เนะ = เล็ก
 บาและ = กลับ
 ตีจุม = นก
 แอลาบแมล็ก = เหล้าแดง
 แมล็ก = สีแดง
 - แคนจอนบักกูเอนโอเงมมะอำ = เอน้ำมากินหน่อย
 - ดินย่ำบายเลอะชิบออนพร้อม = มากินกันให้พร้อม
 - กุนออกตักจ่านาด = โคนหัวเด็ก
 - แซววยวาไหล = อยู่ในไฟเกิดลูก
 - เอียก = หอย
 - เพีย = ศักดิ์สิทธิ์
 - อ้าเอน = กินน้ำ
 - ไม้ปะโต๊ะ = ไม้กะหอย
 - ไอگان = ปลา
 - ตาม = ปู่
 - โอเอน = น้ำ
 - ย้ายอน = กินข้าว
 - แแปด = มีด
 - บาไต = เขียง
 - บอกระไปไอگان = น้ำแกงป่า
 - บอกระไป = ทำแกง
 - กอลัดดารำ = ไช้ชน
 - มะแก๊ตระกะ = ปวดท้อง
 - บะพากัน = รากไม้ สมุนไพร
 - แแปด = ดาบ
 - มะเยลือกอด =
 - พูไผ = ปืน
 - กะวานให้ต้ม = ไปวางกันที่ไหน
 - ปู้กัต = อวน
 - มะบุยก่อตัน = หมูป่า
 - นูตุง = คาง
 - กายะ = ขาง

- กระชุนาชะ = ลิงหางยาว
- กี่ลิ่ง = รื่น
- หล่อชะ = กวาง
- บี้จ่อง = กระจง
- กายะ = จระเข้
- ซาไหวมาโห่ง = นอนกัน ๓ คืน
- ออหมากแนะ = บ้านของคนอื่น
- ออหมากใหญ่ = บ้านของตนเอง
- ออหมากปุ่น = บ้านที่เป็นปุ่น
- ออนจอน = หิว
- บอกชะใบตาหลัก = แกงผัก
- ลูบูกตาหลัก = ต้มผัก
- ชะใบเลกะบุฟ = แกงต้ม
- นาซูป = น้ำพริก
- อีปลี่ = พริก
- บอกชะไปเอี้ยก = แกงหอย
- ไอกาน = ปลา
- ชะดาก = ซี่พริก
- ดิเทด = น้ำเต้า
- ละบ้อง = หน่อไม้
- บัดเตยสะแปน = หินฟ้าม่า
- แกย่าน = บันได
- ดอก = นั่ง
- แอแกน = ทะเล
- กะย่าง = จาก
- ป้าย = ฝาบ้าน
- แปะเต้า = ประตู
- เกาลัดเดอะชิบ = ไปรับบุญ
- ลาโตะ = ชูดหอย
- เถามูเอี้ยก = ตกปลา
- ซ้าวกุกัด = เชือก
- ทุนกุกัด = ลูกทูน
- ปานชอลัด = เขี้ยวลัด
- ลาดอุเบียง = ป่าเล"
- กูตบไล้ลอก = เดี่ยวตบจนไล้ลอก
- มะเบยเยาะ = เย็ดแม่
- เนาะเป้า = ดำรวมทั้งหมด
- ไอนองโบ = เย็ดแม่
- ไชวหนง = เย็ดแม่
- นูเนาะกอด = เสือ
- กระหะหย่า = เซ "

อารีย์ บัจจัยย บ้านเลขที่ ๒๔ บ้านแหลมเหล่า ตำบลไร่ชัย ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ๘๓๐๐๐

- แคนจอนบักกูเอนโอเจงมะอำ = เอน้ำมากินหน่อย
- ดินย่ำสบายเลอะชิบออนพร้อม = มากินกันให้พร้อม
- กุนออกตักจ่านาด = โคนหัวเด็ก
- เซวายวาไหล = อยู่ในไฟเกิดลูก
- เอี้ยก = หอย
- เฟีย = ศักดิ์สิทธิ์
- อ้าเอน = กินน้ำ
- ไม้ปะโตะ = ไม้แคะหอย
- ไอกาน = ปลา

- ตาม = ปู
- โอน = น้ำ
- ย้ายอัน = กินข้าว
- แปด = มีด
- บาไต = เขียง
- บอกชะไ้ไ้ก้าน = น้ำแกงป่า
- บอกชะไ้ = ทำแกง
- กอด้ดดำ = ไ้ชน
- มะแ้กระแะ = ปวดท้อง
- บะพำกัน = รากไม้ สมุนไพร
- แปด = ดาบ
- มะเยเสือกอด =
- พูไ้ = ปืน
- กะวานให้ด้ม = ไปวางกันที่ไหน
- ปู้กิด = อวน
- มะบูกอดำน = หมูป่า
- นูด้ง = ค่าง
- กายะ = ช้าง
- กระชุนาชะ = ลิงหางยาว
- กี้ลิ่ง = รัน
- หลอชะ = กวาง
- บี้จอง = กระเจง
- กายะ = จระเข้
- ซาโหรมาโ้ = นอนกัน ๓ คืน
- ออหมากแนะ = บ้านของคนอื่น
- ออหมากโ้ใหญ่ = บ้านของตนเอง
- ออหมากปุน = บ้านที่เป็นปุน
- ออนจอน = หิว
- บอกชะไ้ตาหลก = แกงผัก
- ลูบูกตาหลก = ต้มผัก
- ชะไ้เลกะบูฟ = แกงต้ม
- นาซุบ = น้ำพริก
- อี้ปลี้ = พริก
- บอกชะไ้เอี้ยก = แกงหอย
- ไ้ก้าน = ปลา
- ชะดาก = ขี้พำ
- ตีเทต = น้ำเต้า
- ละบอง = หน่อไม้
- บัดเตยสะแบ้น = หินฟ้ำผ่า
- แอกยำน = บันได
- ดอก = นิ่ง
- แอแกน = ทะเล
- กะย่าง = จาก
- ป้ำย = ผ่าบ้าน
- เปะเต้า = ประตู
- เกาลัดเดอะชิบ = ไปรับบุญ
- ลาโ้ตะ = ชูดหอย
- เกามูเอี้ยก = ตกปลา
- ซำวูกู้กิด = เขือก
- หุนูกูกิด = ลูกหุน
- ปำนชอลัด = เหยื่อลัด
- ลาดอุเบียง = ป่าเล"

ย

ย

ย

ย

ย

ย

บุญฤกษ์ วิชัยดิษฐ์ อยู่บ้านเลขที่ ๒๘ ม.๕ บ้านแหลมหลา ทำจัดไร่ชัย ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต

เก๋าตำไล้ = ไปไหน

อุเอิ้น = น้ำ

เอนอุเอิ้น = อาบน้ำ

เบอออก = เมมา

ไอซู่ = หมา

เอกาน = ปลา

กอด่าง = กุ้ง

กอดำม = ปู

กะบาง = เรือ

ปีไหน = ผู้หญิง

กะไหน = ผู้ชาย

กาแนก = หมอ

กาแนกจอน = หมอหุงข้าว

มานก = ไก่

บายุ่ย = หมู

ออมมาก = บาน

ไนเงาะ = เห็น

คร้วบัย = ครอบคร้วเขา

คร้วใจ้ = ครอบคร้วเรา

ใจ้ = เรา

มาได้กะ = ตายแล้ว

กะบางลาจ้ง = เรือที่จะลอย

หมี่คึม = ซาม

ยูหอย = ซอน

บูหลา = ข้าว

ดอดจอน = หุงข้าว

เอิ้นแก่น = น้ำเค็ม

ปะ = พ่อ

มะ = แม่

อากะ = พี่

อุอุย = น้อง

แจ = ตา

แยะ = ยาย

อาดะ = ไใหญ่

แนะ = เล็ก

บาและ = กลับ

ตีจุม = นก

แอลาบแมลัก = เหลาแดง

แม่ลัก = สีแดง

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

ย

เคื่อง ตุหลัน ท่านอายุ ๗๗ ปี บ้านเลขที่ ๖๗ บ้านท่าฉัตรไชย ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

- ซอบาย = แกง

- บูดก = สีขาว

- แกดำ = ดำ

- แม่ลัก = สีแดง

- บาย = เลื้อ

- จูเพลลา = กางเกง

- แอลาบ = เหลา

- วัดทอง = ฝ้าตุง
- วัดตีมีว = ฝ้าชาวม้า
- บัดคูค=ม้วนยา
- บาและ=กัลป์
- ย่าจอน= กินข้าว
- กอดตาม = ปู่
- กอดตาง = กุง
- กะบาง= เรือ
- ปะ-มะ = พ่อ แม่
- กะไนย = ผู้ชาย
- ออกมาก= บ้าน
- มามูย=หมู
- แคนจอนพักดูเอ็นเกินมะอ๋า= ช่วยเอาน้ำให้หน่อยแคนต้องการน้ำ
- ดินย่าสบายเลอะซิบออนพร้อม= เวลาทำบุญจะเรียกผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วมารับบุญ
- ยัดโตะ = อุปกรณ์ที่มีลักษณะเป็นไม้ไว้สำหรับเขี่ยหอย แคะหอย
- กะยะย่า = จระเข้
- กระบางอุจ้ย=เรือพาย
- เพี้ย=ศักดิ์สิทธิ์
- ย่าจอน= กินข้าว
- อ๋าเอ็น= กินน้ำ
- นูนกกด= เสื่อ
- กุนอดตั๊กยาหนาด= การโกนผมเด็กหรือโกนผมไฟ
- บาไต = เขียง
- บอกระไปไคกาน = น้ำแกงปลา
- บอกระไป = ทำแกง
- กอสดดาร์ว = ไช้ชน
- มะแก้ตระแกะ = ปวดท้อง
- บะพากัน = รากไม้ สมุนไพร
- แปด = ดาบ
- มะเยเล็อกกด = เล็อกชั้นนอก
- พูไผ = ปืน
- กะวานให้ตัม = ไปวางกันที่ไหน
- ปู้กั๊ด = อวน
- มะบุญกอดตัน = หมูป่า
- นูตุง = คาง
- กายะ = ซาง
- กระชุนาชะ = ลิงหางยาว
- กะ = ลิง
- บิจอง = กระเจง
- บะหาว = ชะนี
- กี่ลิ่ง = ตัวหลิน
- มาชุน = มั่น (หัว)
- มาชุนนาไผย = ก่อไฟ
- มก = ยาง
- ลอชะ = กวาง
- ออกมากใหญ่ = บ้านจัน
- ออกมากแนะ = บ้านเล็ก
- ไบนากะบาง = มีเรือ
- แบเต่า = ประตู่
- ยาน = บันได
- แอ๊กยาน = ขึ้นบันได
- เการับเคอซิบ = ไปรับบุญในวันสาสน์
- ยาโตะ = ไม้เหล็ก

- ลาก้า = ตระกร้า
- เกามูกัด = ตีกัด
- ข้าวปูกัด = เชือก
- เกามูเอี้ยก = ตกปลา
- ปานซอดัด = เขื่อหัดใช้สำหรับตกปลา
- ลาดอูหยัง = ป่าเลน
- นาซูป = น้ำซูป(น้ำพริก)
- บอซอไบตาดก = แกงผัก
- ซอบายลูบ็อก = แกงต้ม
- ลูบาจัน = เคย(กะปิ)
- แยะหยอกนาซูป = ตำนน้ำซูป (ตำนน้ำพริก)
- คูเซละ = เกลือ
- อึป्ली = พริกขี้หนู
- บอซอบายเอี้ยก = แกงหอย
- ปาวังเอี้ยก = ไปหาหอย
- ชะดาก = ผัก
- ตีเทส = พักทอง
- สะป่อง = หน่อไม้
- เบี้ยแก = หอยเบี้ย
- บัดเตยสะแบน = หินฟ้าผ่า
- กะยาง = จากใช้สำหรับสร้างบ้าน
- กะปาย = ผ่าบ้าน
- แอนแก้น = ทะเล

ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย
ย

นน ต้นเก ทานอยู่บ้านเลขที่ ๔๙/๑ บ้านแหลมหลา ท่าฉัตรไชย ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต ๘๓๑๑๐

แปด = มีด

บาไต = หินลับมีด

โอเอน = น้ำ

เพี้ย = สถานที่ศักดิ์สิทธิ์

ย่าจอน = กินข้าว

อ่าเอน = ตีมน้ำ

นุนกอด = เสื่อ

แอการ = ปลา

อหมาณะ = บ้านเล็ก

อหมาใหญ่ = บ้านใหญ่

กะบา = ควาย

มก = ยาง

กะยะ = ช้าง

พิจอง = จง

กิลิง = หลิน

บะหวา = ชะนี

กะบงสา = ลิงหางยาว

มูตุม = คาง

บะนุงคอกตาล = หมูป่า

ปูกัส = อวน

ฟูไผ = ปืน

บะเยาะเสือก้อต = แม่เสื่อ

มาเกิดละแกะ = ปวดท้อง

บ็อกชอบาย = ทำกับข้าว

บ็อกชอบายตลก = แกงผัก

เป้าตา = ประตู่

หยาน = บันได

เอ็กหยาน = ขึ้นบันได

เอ็นแกน = ทะเล

ลัดเลอะซีฟ = รับบัญ

กุนอดตักยาหนด = การโกนหัวเด็ก

- ไอน้องเขี้ย = เย็ดแม่

- กะบังจู้จาย = เรือพาย

- กะยะย่า = จระเข้

- ไม้ปัดโต๊ะ = ไม้แคะหอย

- ดินย่ำสบายเลอะซีฟออนพร้อม = จะเป็นการเอ่ยชื่อคนนั้นคนนี่มากินพร้อมกันเมื่อทำบุญ

- กำทาน = ทำงานทั่วไป

- ตาม = ปู่

- เอือก = หอย

- โต๊ะปะพระ = สถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์อยู่ที่หัวแหลม

- แคนจอนพักคูเอนเกนมะด่า = แคนน้ำ

- แปด = มีด

- บาไต = หินลับมีด

- โอเอน = น้ำ

- เพี้ย = สถานที่ศักดิ์สิทธิ์

- ย่าจอน = กินข้าว

- อ่าเอน = กินข้าว

- นุนกอด = เสื่อ

- แอการ = ปลา

- เหวาย วาไหล
นายม จาวี

ย

ย

ย

ย

ย